

Barbara Kryda

Sprawozdanie ze Zjazdu Delegatów Towarzystwa w Łomży, 16 - 17 września 1978 r.

Rocznik Towarzystwa Literackiego imienia Adama Mickiewicza 13, 134-137

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

że „Rocznik” XII ukaże się na przełomie 1978/79, co stworzyłoby szansę częściowego wyrównania opóźnień terminowym wydaniem składanego obecnie w PWN XIII tomu „Rocznika”.

W obecnej korekcie „Rocznika” XIII możemy te obawy wydawnicze z satysfakcją odwołać jako zbyt pesymistyczne. „Rocznik” XI ukazał się w roku 1978 przed Zjazdem Delegatów w Łomży, a „Rocznik” XII w 1979 r. na Naradę Prezesów Oddziałów w Kaliszu. „Rocznik” XIII Redakcja zaprezentuje we wrześniu br. na Zjeździe Delegatów Towarzystwa w Płocku. Kolejny „Rocznik” XIV jest właśnie składany w drukarni, a XV znajduje się w opracowaniu redakcyjnym.

Nie najlepiej przedstawiają się sprawy serii „Biblioteka Towarzystwa”. Książka M. Masłowskiego *Dzieje bohatera. Teatralne wizje Dziadów, Kordiana i Nie-Boskiej komedii do II wojny światowej* ukazała się z rocznym opóźnieniem. W roku bieżącym oczekuje na wydanie praca S. Frybesa *W krainie groteski. Problemy satyry galicyjskiej drugiej połowy XIX w.*, a w „Ossolineum” jest złożona książka L. Kamińskiego. Do komitetu redakcyjnego wpłynęły już także 4 następne zgłoszenia, zapowiada się więc, że, jeśli wydawnictwo zdoła utrzymać terminowość ogłaszania kolejnych książek, seria powinna ukazywać się regularnie, co niewątpliwie przyczyni się do spostrzeżenia jej na polonistycznym rynku i wobec znanych kłopotów wydawniczych zapewni większy napływ zgłoszeń do niej.

Podsumowanie i ocena działalności w minionym dwuleciu od Zjazdu w Rzeszowie w dniach 17 - 19 września 1976 r. do Zjazdu w Łomży należy do jego uczestników, od których będziemy jej z wdzięcznością oczekiwać.

Barbara Kryda

SPRAWOZDANIE ZE ZJAZDU DELEGATÓW TOWARZYSTWA LITERACKIEGO IM. ADAMA MICKIEWICZA W ŁOMŻY, 16 - 17 WRZEŚNIA 1978 R.

Zjazd Delegatów Towarzystwa w Łomży, odbywający się w dniach 16 - 17 września 1978 r. połączony był z sesją naukową poświęconą recepcji twórczości Juliusza Słowackiego. Zebranie sprawozdawczo-wyborcze odbyło się 16 września (sobota) w godzinach 9 - 14. Prezes Zarządu Głównego, prof. M. Klimowicz zagaił obrady, witając zebranych delegatów oraz gospodarzy terenu, reprezentowanych przez Dyrektora Wydziału Kultury Wojewódzkiej Rady Narodowej panią Emilię Tomecką i Prezesa Oddziału Łomżyńskiego, panią Helenę Czernekową. Wprowadzając zebranych w problematykę Zjazdu, prof. Klimowicz przypomniał główny cel istnienia i działania Towarzystwa, jakim jest integracja środowiska polonistów, która dokonuje się przez podejmowanie różnych form pracy – od szkoły przez uczelnie wyższe, do pracowni IBL PAN. Na wstępie wspomniał on zmarłych w ostatnich dwóch latach polonistów: H. Buddensiega, Z. Szymdową, Z. Szwejkowskiego, S. Subotina, J. Pietrusiewiczową. Pamięć ich zebrani uczcili minutą milczenia.

Wprowadzenie do dyskusji wygłosił S. Frybes, wiceprezes Towarzystwa, wypunktowując najważniejsze problemy ze sprawozdania sekretarza Towarzystwa, R. Wojciechowskiego, które zostało wcześniej przedstawione delegatom Oddziałów. W związku z proponowanymi przez Zarząd zmianami statutowymi, w centrum dyskusji powinna się znaleźć kwestia miejsca i roli Towarzystwa Literackiego wśród innych ośrodków organizujących działalność polonistów. Na pierwsze miejsce wysuwa się znaczenie Towarzystwa jako popularyzatora nauki o literaturze polskiej i pośrednika między grupą uczonych – specjalistów, pracowników wyższych uczelni a nauczycielami i młodzieżą

szkolną. Ze względu na ogólną sytuację oświatową i kierunek przemian we współczesnej kulturze, coraz ważniejszą staje się działalność Towarzystwa na polu poczynań programowych w związku z ogólnonarodową dyskusją nad nauczaniem języka polskiego w zreformowanej szkole 10-letniej. Cenne są w tym względzie inicjatywy wiążące prace Towarzystwa z działalnością Ministerstwa Oświaty, poprzez lokalne ośrodki kuratorskie oraz Instytut Programów Szkolnych i Instytut Kształcenia Nauczycieli. Ważne jest, żeby w dyskusji przedstawiono możliwości w tym zakresie, odwołując się do doświadczeń konkretnych Oddziałów, z ukazaniem tak osiągnięć, jak trudności.

W dyskusji zabierali głos kolejno prof. Z. Libera, prof. I. Opacki, dr. B. Chrzastowska, doc. S. Frycie, prof. Cz. Zgorzelski, mgr J. W. Lachendro, mgr A. Mackowicz, dr. S. Świrko, dr. M. Grabowska, mgr. M. Czajko, prof. A. Bukowski, mgr Cz. Szetela. Wypowiadali się oni w istotnych sprawach Towarzystwa, podejmując kwestię konieczności integracji środowiska polonistycznego, z wykorzystaniem sprzyjających warunków administracyjnych i przychylności Władz Oświatowych. Wyrażali przy tym troskę o stan wiedzy i świadomości społecznej w dziedzinie historycznoliterackiej, sugerując przesunięcie ciężaru zainteresowania Towarzystwa na współpracę badaczy literatury z nauczycielami i młodzieżą szkolną oraz staranie o rzeczywisty wpływ na kształtowanie programów nauczania języka i literatury polskiej na wszystkich poziomach. Wysoko ocenili oni akcję odczytową Towarzystwa, prowadzoną przy współpracy Zarządu Głównego z poszczególnymi Oddziałami, sugerując mocniejsze włączenie młodszego pokolenia pracowników oświatowych i naukowych do pracy w Towarzystwie. Wysłano projekt stworzenia możliwości bieżącej publikacji nowoczesnych opracowań dydaktycznych, przez rozszerzenie łamów „Polonistyki” lub powołanie nowego czasopisma metodycznego. Podkreślano szczególnie znaczenie, jakie w sprawie kultury humanistycznej mają nieduże ośrodki pozauniwersyteckie, i rolę jaką w tym procesie odgrywają nauczyciele, współpracujący z regionalnymi towarzystwami kulturalnymi. Ważne jest stworzenie dla nich płaszczyzny swobodnej dyskusji, dotyczącej szerokiego kręgu problemów związanych z kulturą, literaturą i wychowaniem. Wypowiadano się również na temat projektowanych zmian statutowych, ogólnie aprobując ich kierunek, który formalizuje to, co od dawna stało się już praktyką. Sugerowano jednak szczególnie wzmocnienie punktu, dającego Towarzystwu prawo wpływu na kształt i treść programów nauczania literatury i języka polskiego na wszystkich szczeblach nauczania, oraz zwracano uwagę na konieczność precyzyjnego ujęcia innych punktów, np. dotyczących członków zagranicznych (sugerowano uchwalenie tytułu „członka korespondenta” dla polonistów zagranicznych), czy kompetencji Oddziałów w zmienionej sytuacji administracyjnej. Przyjęto projekt podniesienia składki rocznej członkowskiej do 50 zł. Poszczególni prezesi charakteryzowali pracę własnych Oddziałów. Z ciekawszych inicjatyw podejmowanych w terenie zasługują na uwagę np. bibliofilska akcja wydawnicza (we współpracy z PIW-em) Oddziału Warszawskiego, na szeroki zakres nastawiona akcja odczytów dla młodzieży szkolnej, prowadzona przez Oddział Sosnowiecki; sesja na temat podręczników szkolnych, zorganizowana przez Oddział Poznański; konkurs dla młodzieży licealnej „Moja miejscowość w dobie Odrodzenia”, zorganizowany (przy współpracy z lokalnym Kuratorium) przez Oddział w Bielsku-Białej; wiosenne plenery literackie Oddziału Olsztyn.

Dyskusję zamknął prof. M. Klimowicz, przekazując wnioski w niej zawarte do realizacji przez nowy Zarząd. Zaproponował on też, ze względu na niemożność ujęcia na tym zebraniu w kształcie ostatecznym Statutu, przekazanie nowemu Zarządowi prawa doprecyzowania poszczególnych punktów w duchu sugerowanych opinii. Projekt przyjęto. Na wniosek Komisji rewizyjnej udzielono jednogłośnie absolutorium ustępującemu Zarządowi.

Sekretarz Zarządu Głównego, R. Wojciechowski przedstawił listę proponowanych kandydatów do Zarządu Głównego: mgr Paweł Bagiński, mgr Maria Bokszczanin, prof. Andrzej Bukowski, dr Bożena Chrzastowska, dr Stanisław Fita, doc. dr Stanisław Frycie, doc. dr Stanisław Frybes, doc. dr Zbigniew Goliński, doc. dr Ryszard Górski, dr Maria Grabowska, prof. Mieczysław Klimowicz, dr Barbara Kryda, prof. Janina Kulczycka-Saloni, prof. Zdzisław Libera, doc. dr Janusz Maciejewski, doc. dr Stanisław Makowski, prof. Ireneusz Opacki, dr Cezary Rowiński, prof. Eugeniusz Sawrymowicz, prof. Zofia Stefanowska, mgr Czesława Szetela, dr Stanisław Świrko, dr Kasper Świerzowski, prof. Roman Taborski, dr Ryszard Wojciechowski, prof. Czesław Zgo-

rzelski. Na wniosek delegatów postanowiono zwrócić się z ponowną prośbą do prof. Edmunda Jankowskiego o umieszczenie jego nazwiska na liście nowego Zarządu. Przez aklamację wybrano nowy Zarząd w proponowanym składzie (z dokooptowaniem do niego, jeśli wyrazi na to zgodę, również prof. Jankowskiego).

W imieniu Zarządu dr Barbara Kryda wystąpiła z wnioskiem o przyznanie członkostw honorowych Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza profesorom: Edmundowi Jankowskiemu, Eugeniuszowi Sawrymowiczowi, Zdzisławowi Liberze, Wiktorowi Weintraubowi oraz Czesławowi Zgorzelskiemu. Przypomniała również obecnym sylwetki kandydatów, ich najważniejsze osiągnięcia historycznoliterackie i społeczną działalność w Towarzystwie Literackim im. Adama Mickiewicza. Wniosek przyjęto, nadając kandydatom tytuł członków Honorowych Towarzystwa (przy dwóch wstrzymujących się od głosu: obecni prof. Libera i Zgorzelski). Głos zabrali krótko obaj obecni odznaczeni, dziękując za wyróżnienie.

Na zakończenie zebrania głos zabrał prezes Oddziału Łomżyńskiego, pani Helena Czernek, dziękując za przybycie na Zjazd na teren Łomży. Poinformowała ona zebranych o życiu kulturalnym Łomży, o historii Oddziału Łomżyńskiego, o współpracy z towarzystwami regionalnymi i władzami miasta. Doc. M. Fidelus wręczył Prezydium Zarządu Głównego medale pamiątkowe z racji uczestnictwa w sesji naukowej 400-lecia Trybunału Koronnego w Piotrkowie, a na ręce pani Heleny Czernekowej Oddziałowi Łomżyńskiemu puchar honorowy z okazji aktualnego Zjazdu, ufundowany przez hutę „Hortensja”.

Mgr Longina Szatkowska, sekretarz Oddziału w Płocku, zgłosiła w imieniu swojego Oddziału gotowość przyjęcia w Płocku następnego Walnego Zjazdu Towarzystwa.

W sesji naukowej, poświęconej recepcji twórczości Juliusza Słowackiego, referaty wygłosili w pierwszym dniu (sobota, godziny 16 - 19): Michał Głowiński („Młodopolska lektura Słowackiego”), Stanisław Frycie („Twórczość Słowackiego w galicyjskiej szkole średniej w czasach pozytywizmu i Młodej Polski”) i Barbara Kryda („Słowacki w dzisiejszej szkole”). M. Głowiński za materiał obserwacji przyjął prace krytycznoliterackie C. Jellenty, typowe, jego zdaniem, dla epoki i przedstawił charakter odczytania w nich twórczości Słowackiego (ekspresyjny i wieszczko-kapłański). S. Frycie, poprzez przebadanie programów i sprawozdań szkolnych, ukazał obecność w poszczególnych ośrodkach (miasta, szkoły) utworów poety w drugiej połowie XIX w. B. Kryda, zestawiając sformułowania programów, treści podręczników oraz poradników metodycznych z wynikami badań odbioru utworów Słowackiego przez młodzież szkół ogólnokształcących z różnych rejonów kraju, wysunęła problemy, które związane są z procesem poznawania literatury pięknej we współczesnej szkole.

W drugim dniu sesji naukowej wygłosili referaty Ireneusz Opacki („Pogrzeb Słowackiego”), Stefan Treugutt („Od Małeckiego do Sawrymowicza”), Marian Tatar („Dwa nowatorstwa: mistyczne i racjonalistyczne”) i Marta Fik („Słowacki we współczesnym teatrze, radiu i telewizji”). I. Opacki zarysował, na przykładzie wybranych tekstów Lechonia, Tuwima i Słonimskiego, proces tworzenia się nowych – w stosunku do młodopolskich – interpretacji twórczości Juliusza Słowackiego („odbrązowienie” osoby wieszczka oraz walka ze stereotypem oficjalnym). S. Treugutt podjął dzieje recepcji poety i postawił pytanie o współczesne możliwości odczytania jego dzieła. M. Tatar rozważał związki twórczości Słowackiego z kolejnymi generacjami poetów pierwszej połowy XX w. na przykładach struktury wyobraźni i formy wierszowej, ukazując znamienne nawiązywania i przekształcania. M. Fik omówiła przedsięwzięcia teatralne lat 1948 - 1973, ukazując w kolejnych okresach obecność Słowackiego na scenie teatrów polskich. W dyskusji zabierali głos J. Starnawski, M. Majewska, K. Poklewska, B. Chrzastowska, S. Frybes, S. Mikołajtis, C. Rowiński, Cz. Zgorzelski.

Dyskusję podsumował, zamykając sesję, I. Opacki. Wartości naukowe sesji dostrzegł on w podjęciu tematów dotychczas opracowanych, w szerokim rozrzucie dziedzin, w jakich ukazano recepcję twórczości Słowackiego (krytyka literacka, nauka o literaturze, poezja, teatr, szkolnictwo). Podkreślił jednak również, a nawet – przede wszystkim, znaczenie uświadomienia w czasie sesji i towarzyszącej jej dyskusji dramatycznego obrazu napięć i opozycji, występujących zwłaszcza w procesie przekazywania tradycji literackiej i narodowej w nauczaniu szkolnym. Zwar-

Mgr inż. Jerzy Zientara, wojewoda łódzki otwiera sesję naukową Zjazdu Delegatów Tow. Literackiego im. A. Mickiewicza w Łodzi

Fot. B. Deptuła

Zjazd Delegatów w Łodzi. Od prawej: Prezes Towarzystwa Prof. dr Mieczysław Klimowicz, wiceprezes doc. dr Stanisław Frybes oraz członek Zarządu Głównego dr Barbara Kryda

Fot. Z. Piechociński

Zjazd Delegatów w Łomży. Prezes Oddziału Łomżyńskiego Towarzystwa Pani Helena Czernekowa

Zjazd Delegatów w Łomży. Sesja naukowa pt. „Recepcja twórczości J. Słowackiego”. Widok na salę obrad

Fot. Z. Piechociński

Zjazd Delegatów w Łomży. Sesja naukowa, fragment sali obrad

Fot. Z. Piechociński

Zjazd Delegatów w Łomży. Sesja naukowa, w czasie przerwy w obradach

Fot. Z. Piechociński

Prof. dr Edmund Jankowski

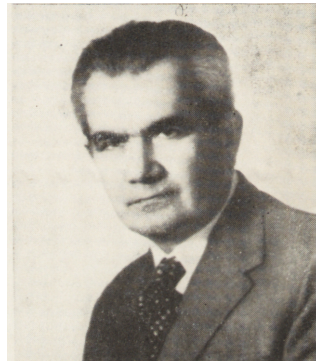
Prof. dr Eugeniusz Sawrymowicz

Prof. dr Czesław Zgorzelski

Prof. dr Wiktor Weintraub

Prof. dr Zdzisław Libera

Zjazd Delegatów w Łomży. Członkowie honorowi Towarzystwa wybrani na zebraniu organizacyjnym w dniu 16 IX 1978 r.

cie zaś problematyki sterowania recepcją przez model programu szkolnego z innymi strefami kultury społecznej – jak modele telewizyjne, teatralne, poetyckie, publicystyczne – uświadamia ważność „współgrania” tych wielu płaszczyzn, konieczność liczenia się przez program szkolny z tymi przemianami w kulturze dziedziczenia przeszłości, jakie ujawniają się na tamtych polach.